אמא ואמא? אבא ואבא?

תודה רבה ללימור הררית מבית ספר הנדסאים הרצליה

הערכים שבהם עוסקת הפעילות: שוויון מגדרי- זכויות אדם, אפליה.

נושא הדיון: חוק האימוץ המפלה את הקהילה הלהט"בית.

שאלת דיון מרכזית: האם החוק במדינת ישראל יוצר אפליה כלפי הקהילה הלהט"בית בנושא אימוץ ילדים?

ה"אחרים" שאליהם מתייחסת הפעילות: להט"בים.

מהלך הפעילות:

פעילות פתיחה:

1. מה אתם יודעים על חוק האימוץ?
2. להקריא את החלקים החשובים מתוך החוק:

מתודה – סרטון: להראות להם סרטון קצר של דניאל אוחנה, נער צעיר, בן גילם, שמסביר מהו חוק האימוץ וכיצד זה מתקשר לאי שוויון מגדרי- **סרטון מהיוטיוב להסבר חוק האימוץ**- "אני לא יכול לאמץ! בואו נדבר על חוק האימוץ"

לאחר הצפיה שיתחלקו לקבוצות דיון: קבוצה אחת תכתוב בעד וקבוצה שניה נגד. בהמשך קיימנו דיון בעד ונגד חוק האימוץ . האם הוא מוצדק או לא מוצדק.

דיון:

1. מה הרגשתם לאחר שצפיתם בסרטון? כיצד הרגשתם שהתבקשתם לכתוב דעה ששונה לדעתכם?
2. האם יש לכם קושי/התלבטות/דילמה עם החוק?
3. האם זכויות נפגעות כאן? מי נפגע (הילד, הקהילה הלהט"בית או חלק מהקהילה, החברה) מהי הורות קלאסית? מימי התנ"ך, המסורתית, קשר ביולוגי. החוק מאוד סגור ונטוע

אמא ואמא? אבא ואבא?

בתפיסות מסורתיות, ישנות. בעשרים שנה האחרונות תפיסת הזוגיות, ההורות השתנתה.

4. אלו מודלים של משפחה אתם מכירים? (הומאים, לסביות, חד הוריות, מבוגר וצעירה, מהגרת, גרושים מורחבת, ארגון "משפחה חדשה". אפשר לתת כאן דוגמא של "משפחה מודרנית"- 3 דגמים של הורות שדווקא המשפחה הלכאורה הנורמלית פיל וקלייר הם הכי לא "נורמלים")
5. האם זוגות של שני אבות או שתי אמהות יכולים להיות משפחה? מה חסר? האם אבא ואמא זה המודל הנכון?
6. האם יש לכם רעיונות לשינוי?

סיכום: בחרו מילה אחת שמסכמת את הדיון. מה לקחתם ממנו?

ציוד ותשתיות נחוצים: מחשב, מקרן, מסך/ לוח, כלי כתיבה, פתקים.

נספחים:

הגדרת חוק האימוץ- ויקיפדיה

סרטון ביוטיוב של דניאל אוחנה-"אני לא יכול לאמץ! בואו נדבר על חוק האימוץ" פורסם בתאריך 22 ביולי 2017

עיתון דבר , "אימוץ- מאמצים גישה מפלה"המדינה מתנגדת לאימוץ ע"י זוגות חד-מיניים, אך תתיר זאת לידועים בציבור.

משרד הרווחה הודיע לבג"ץ כי יתייחס באופן שווה לזוגות דו-מיניים נשואים ולא נשואים, בהליכי האימוץ | ההתנגדות ליחס מפלה לזוגות חד-מיניים נומקה ב"מציאות בחברה הישראלית והקושי שעלול להיות כרוך בכך ביחס לילד הנמסר לאימוץ"

מאת **דבר ראשון** עדכון אחרון: 17.07.2017, 7:57

אמא ואמא? אבא ואבא?

מדינת ישראל מתנגדת למעמד שווה לזוגות הומוסקסואלים ולסביות באימוץ ילדים – כך עולה מתגובה שהגישה המדינה אתמול (ראשון) לעתירת המרכז הרפורמי לדת ומדינה ועמותת 'אבות גאים' בנושא שוויון בהליכי האימוץ. עם זאת, מהתגובה עולה כי במשרד העבודה והרווחה ובלשכת היועץ המשפטי לממשלה החליטו לשים קץ לאפליה ארוכת שנים בהליכי אימוץ של זוגות ידועים בציבור, שאינם נשואים, ולהכיר בהם כזוג לכל דבר. תשובת המדינה הוגשה לקראת דיון שיתקיים בעתירה בחמישי הקרוב.

"שוב ושוב אנחנו נתקלים באטימות הלב והשכל של נציגי הפרקליטות והיועמ"ש, המתנגדים לכל בקשה ולכל עתירה של משפחות להט"ביות בדרישותינו לשוויון באימוץ, בפונדקאות, ברישום הורות ובניהול חיי המשפחה שלנו"

נכון להיום, משרד הרווחה אינו מכיר בזוגיות של ידועים בציבור ושל בני אותו המין, לעניין חוק האימוץ, ומאפשר להם לאמץ כיחידים בלבד. החוק קובע כי "אין אימוץ אלא על ידי איש ואשתו יחד" ומשרד הרווחה מפרש זאת, או לפחות פירש זאת עד עתה, כאיש ואישה נשואים בלבד. בנוסף קובע החוק כי "בנסיבות מיוחדות" רשאי בית המשפט לסטות מהגדרה של גבר ואישה נשואים, אם נוכח "שהדבר יהיה לטובת המאומץ". בפועל, נכתב **בתשובת המדינה, הורים יחידים או זוגות חד מיניים מועמדים לאימוץ רק במקרה של ילדים המגיעים מרקע חברתי או רפואי מורכב, שעולה קושי למצוא עבורם משפחות הטרוסקסואליות שיאמצו אותם. כמו כן זוגות אלו אינם יכולים להגיש מועמדות לאימוץ תינוקות.**

העותרים טוענים כי פרשנות זו פוגעת אנושות בזכות לשוויון ובזכות לכבוד על פי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. לטענתם, פרשנות זו אינה משרתת כלל את תכלית חוק אימוץ ילדים, אשר שם דגש על טובת הילד. זאת מכיוון שישנם זוגות רבים,שגורלם לא שפר עליהם והם אינם מצליחים להורות, אולם הואיל ואינם נשואים (מכורח או מבחירה) או משום שהם זוגות בני אותו המין, הם מופלים לרעה לעומת זוגות אחרים בשל עמדת משרד הרווחה, באופן שפוגע אנושות בזכותם לחיי משפחה

בנוסף טענו העותרים כי ישנם זוגות רבים שאינם נישאים בישראל מכיוון שהם מנועים מכך, לאור העובדה שדיני הנישואין כפופים לדין הדתי. כך למשל כהן וגרושה, ושאר פסולי חיתון אינם יכולים להינשא בישראל, זוגות חסרי דת אינם יכולים להינשא בישראל וכן בני זוג שאינם בני אותה דת אינם יכולים להינשא בישראל. כמו-כן ישנם זוגות, אשר מטעמי דת ומצפון מסרבים להינשא במוסדות הממסד הדתי המנוגד לאמונתם.

מהודעה שהגישה המדינה לעתירה עולה כי המדינה קיבלה את עמדת העותרים באשר לזוגות ידועים בציבור, אולם באשר לזוגות בני אותו המין, המדינה לא מתכוונת לשנות את מדיניותה, לפיה זוגות אלה יוכלו לאמץ ילד רק כאשר לא נמצא עבורו זוג של איש ואישה

אמא ואמא? אבא ואבא?

החיים יחד המוכן לאמצו. בתגובה נאמר כי הבקשה שבית המשפט יפרש את הביטוי "איש ואשתו יחד" ככולל גם זוגות חד מיניים עלולה להוביל לפרשנות רחבה מידי של חוק, בעוד שהמקום הראוי לדיון עליו הוא בית המחוקקים.

העתירה הוגשה במאי 2015, בעיצומה של עבודה ועדה ממשלתית לבחינה מחודשת של חוק האימוץ. מסקנות הוועדה, שבראשה עמד השופט בדימוס יהושע גרוס, הוגשו בינואר 2017, ובעניין מועמדים לאימוץ המליצו חבריה להכיר בזוגות ידועים בציבור של גבר ואישה כזוג ולא כיחידים, אך לא הגיעו להחלטה מוסכמת בנושא זוגות חוד-מיניים. **זאת, על אף שהסקירה המחקרית שהוצגה בפני הוועדה קבעה כי אין כל תימוכין לכך שטובת הילד, עליה מתבסס חוק האימוץ, סותרת את החיים עם משפחה חד-מינית.**

במשרד הרווחה הוחלט לקבל את המלצות הוועדה לגבי ידועים בציבור. לגבי זוגות חד מיניים נכתב בתשובת המדינה ש"בשלב זה אין כוונה לשנות את המדיניות הנוהגת, ואין כוונה ליזום בנקודת הזמן הנוכחית חקיקה לשינוי הדין הקיים. זאת, לאור עמדת גורמי המקצוע בשירות למען הילד, אשר מצדדים לעת הזו בשימור המצב הקיים ביחס לעדיפות באימוץ הניתנת לזוג שהם גבר ואישה, בשים לב למציאות בחברה הישראלית והקושי שעלול להיות כרוך בכך ביחס לילד הנמסר לאימוץ".

עו"ד ריקי שפירא רוזנברג, המייצגת את העותרים מטעם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, אמרה עם קבלת תגובת המדינה כי "בעוד אנו מברכים על כך שבעקבות העתירה שהגשנו, המדינה חזרה בה מעמדתה ביחס לזוגות ידועים בציבור והיא תאפשר להם לאמץ ילדים כשם שהיא מאפשרת לזוגות נשואים, **אנו מצרים צער רב על כך שהמדינה דבקה בפרשנות לפיה חוק האימוץ אינו מאפשר לזוגות בני אותו המין זכות לאימוץ כמו כל זוג של איש ואישה. זוהי פרשנות בלתי חוקתית של חוק האימוץ, העומדת בניגוד לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו ועיקרון השוויון. המשמעות של החלטה זו היא שלעניין אימוץ המדינה רואה זוגות בני אותו המין כזוגות סוג ב'."**

אודי לדרגור, יו"ר עמותת אבות גאים, אמר כי "ממשלת ישראל הכריזה מלחמה על משפחות להט"ביות, לא פחות. שוב ושוב אנחנו נתקלים באטימות הלב והשכל של נציגי הפרקליטות והיועץ המשפטי לממשלה, המתנגדים לכל בקשה ולכל עתירה של משפחות להט"ביות בדרישותינו לשיוויון באימוץ, בפונדקאות, ברישום הורות ובניהול חיי המשפחה שלנו ללא דריסת הרגל הגסה של מדינת ישראל.

"מדהים בעיניי" אמר לדרגור, "שמדינת ישראל מוכנה להשקיע משאבים עצומים בהליכים משפטיים, שכל מטרתם היא התנכלות והתעללות במשפחות להט"ביות, במקום להפנות משאבים אלו להטבת חיי האזרחים, שכל מבוקשם הוא שיוויון בפני החוק והמדינה. לשרת המשפטים ולשר

אמא ואמא? אבא ואבא?

הרווחה, שהודיעו השבוע לבג"צ על דרישתם להמשך האפליה של זוגות להט"בים, שמור פרק חשוך במיוחד בספר ההיסטוריה של קהילת הלהט"ב בישראל".

בשבוע שעבר, רגע לפני פיזור הכנסת, העלתה ח׳"כ יעל כהן פארן הצעת חוק שתאפשר לזוגות חד-מיניים לאמץ ילדים. הדיון בהצעה נדחה, אבל ההקשר הלהט"בי נכנס לחוק עוד בשנה שעברה, אחרי שעמותת "אבות גאים" דרשה לא להפלות את הקהילה בכל הקשור לגידול ילדים.

תיקון לחוק האימוץ מ-1981 הסדיר את הליך האימוץ בישראל של ילדים מחו"ל, ובו נקבע, בין השאר, כי העיסוק בתחום ייעשה באמצעות עמותות שאינן למטרות רווח. מאז, קיבלו 20 עמותות אישור לפעול באימוץ בין-ארצי במדינות שונות אך כיום רק שתיים מוכרות ופועלות מול ארבע מדינות בלבד: רוסיה, קזחסטאן, סרביה ורומניה. הבעיה היא שמדינות אלה מתנגדות למסור תינוקות לאימוץ להורים יחידאים או לזוגות חד-מיניים. אם יתאפשר לזוגות חד-מיניים לאמץ ילדים ממדינות זרות נוספות, יהיה בכך יותר משום סולידריות עם הקהילה הלהט"בית, וגם עם ילדים וילדות שזקוקים לכך.

אני מתקומם נגד הטענה שזוגות חד-מיניים לא יכולים לגדל ילדים. בישראל קיימות עשרות משפחות גאות שמגדלות את ילדיהן. הן ההוכחה לכך שילדים לא בהכרח זקוקים לאמא ולאבא, ויגדלו לא פחות טוב אצל הורים להט"בים. הקהילה כבר הוכיחה את עצמה כחלק בלתי נפרד מהחברה בכל אספקט – אנחנו שומרי חוק, משלמים מסים, מקיימים את חובותינו ומגדלים גם ילדים.

הגישה השוללת את יכולתם של הורים חד-מיניים לגדל ילדים נובעת מראייה מגדרית צרה, לפיה ילד זקוק לאבא לאמא, שמהם הוא מקבל כוח ורגישות – נחשו איזה מגדר תורם מה. ילד צריך אם כי היא זאת שתהיה עסוקה בגידולו, תדאג לו ותכיל אותו. האב, לעומת זאת, יהיה עסוק בלפרנס ולדאוג למשפחה. הוא עמוד התווך. זוהי גישה מפלה הגורסת כי למגדר יש מאפיינים מסוימים שחיוניים לו, ופוסלת זוגות שלא עומדים בסטנדרטים הללו. יש לציין שהטענה זו נשמעת גם כלפי זוגות הטרוסקסואלים.